

Den Blaa Hawaii

MEDLENSBLAD FOR STAVANGER FILATELIST-KLUB * JANUAR 2017

Kong Harald gratuleres med 80-årsdagen,
og vi gleder oss til nye frimerker, 21. februar, i anledning
hans og dronningens åremålsdag.

Godt nytt år

Det er bare å glede seg til årets møter. Jeg regner med at den gode utvikling vil fortsette med livlige møter - hyggelige samtaler, uformelle presentasjoner av samlinger, klubbauksjoner med noe for de fleste, salg av filatelistiske objekter fra utvalgshefter og av medlemmene.

Gledelig er det å registrere en medlemsvekst på åtte nye medlemmer. Jeg har registrert at nykommerne har funnet seg vel til rette og at medlemmene åpent har kommet dem i møte. Dette er viktig å registrere nye interesserte frimerkesamlere og sørge for at de føler seg velkommen slik at de blir medlemmer. Et ekstra pluss for medlemsveksten er en målrettet gjennomgang av medlemslisten av Gjert Bergesen, som har tatt kontakt med alle dem som har hatt et uavklart forhold til klubben. Resultatet har blitt ny interesse og fjerning fra listen av dem som ikke, dessverre, ønsker medlemskapet opprettholdt. NorStamps auksjoner er en hyggelig aktivitet, som også har trukket nye interesserte til klubben.

La oss sette oss et mål å ble minst 100 medlemmer. Utfordringen går til alle medlemmene og den som verver flest får **Norge nr. 1** til samlingen. Lykke til.

Styret i Stavanger: Filatelist-Klub: Erik Chr. Martens (leder), Karl Kalvik (nestleder), Ingolf Kapelrud (kasserer), Gjert Bergesen (sekretær), Bernt Tjensvold.
Varamedlemmer: Eirik Ovesen, Kåre Skjæveland

Den Blaa Hawaii

Medlemsblad utgitt av Stavanger Filatelist-Klub.

Redaktør: Erik Chr. Martens

Postboks 604. 4003 Stavanger

VELKOMMEN TIL NYTT FRIMERKEÅR

- alle frimerkesamlere

KLUBBMØTER

Januar: 10. og 24*.

Februar: 14*.og 28.
(årsmøte)

Mars: 14*. og 28.

April: (11. utgår pga. påsken) - 25.

Mai: 9. og 23.

Juni: 13. juni
(sommeravslutning)

NORSTAMPS

John-Arne Paulsen:

*Auksjon 14. februar,

***Salg samlinger/
rotekasser 24. januar
og 28. mars**

KLUBBAUKSJONER

Utvalgshefter

**Kaffe og noe å bite i
Bytting, salg og
hyggelig frimerkeprat**

**TA MED
FRIMERKER**

**Klubben
spanderer
kaffe og
noe å bite i
på alle
møtene!**

Ågesentunet,
Hillevåg.
Dørene åpner
18:30

STAVANGER FILATELIST-KLUB

International stamp auctions
ENGERSfrimerker

Klundbyvn. 103, N-2836 Biri, Norway. Tel.: 61 18 15 55. Telefax: 61 18 17 37. e-mail: post@engers-frimerker.no

DIN PARTNER VED KJØP OG SALG

Fra en fantastisk samling Danmark, hammerslag 510.000 (auksjon 95)

Vår internasjonale profil og tillit bringer spennende objekter til våre auksjoner i Oslo vår og høst

Stor faglig kompetanse, over 50 års erfaring og med egen autorisert norges-ekspert, samt de beste kontakter i internasjonalt ekspertmiljø, gir Dem trygghet og garanti for seriøs behandling, og maksimalt utbytte av Deres innlevering.

Velkommen til oss

Be om gratis katalog eller les den online på vår internetside

www.engers-frimerker.no

Der finner De detaljert informasjon til kjøpere og selgere, prislister, årsprogram, siste auksjonskatalog mm.

Bursdag med kake, frimerkeprat, auksjon og salgskasser. Bernt hadde kjøpt inn en vakker dekorert og velsmakende kake.

GEBURSDAGSSELSKAP

1925–2016

Trykking av frimerker har gitt gleder og utfordringer

For mange filatelister har det vært en glede og utfordring at det har oppstått trykk-tekniske feil under trykking av frimerker. Dette gjelder særlig de tidligste posthorn-utgavene. Feilene har fremkommet gjennom trykking av store opplag av samme frimerke som: Fargevariasjon som følge av at trykkfargen ble blandet av boktrykkeren, innstilling av fargeavviklingen under trykkingen

Mange papirleverandører. Norge nr. 1 ble trykt på håndlaget papir, det øvrige papir fra papirfabrikker.

Ilegg av papir i maskinen på ulike retninger har gitt vannmerke i forskjellige stillinger med de følger at fiberretning og vannmerke kommer i ulike stillinger.

NK 57. Stor fargevariasjon, Taggefeil 3 på frimerke til venstre

Tørkes frimerket (uten å ligge i press) etter vasking vil papirets fiberretning gi ulik krumning, se Norgeskatalogen 2016, side 49.

Slitasje av selve trykkelementet, klisjeene.

Eksempler på dette: På Norge nr. 1, kjenner vi sprukket plate, dobbelfot og oppgravet hjørne. På de klassiske posthorn-

merkene (skilling - og øre verdier) er det et bredt register av «feil» som gleder en dybdyborende filatelist. Klassiske feil er oppgravete vinger, rammer, tall og posthorn. Trykkfeil av NORGF, NOROE og brudd i bokstaver. Fargeversjoner på trykk av samme frimerke og forskjellige papirkvaliteter.

Listen er lang særlig når de såkalte «fluelortene» føyes til i variasjonsspekteret knyttet til mange av frimerkeutgivelsene.

I de senere årene har trykkeriet prestert å benytte forskjellige papirkvaliteter på samme opplag av et frimerke.

Mye av dette skyldes mangel på kvalitetskontroll og utsendelse av makulatur.

Norge nr.1. det første norske frimerke tatt i bruk 1. januar 1855.

Frimerket var utformet og gravert av kunstneren Mekanikus Nils Andreas Harbou Zarbell. Trykt av boktrykker Christian Wulfsberg, 1809—1882 (prest, boktrykker og bladutgiver) i Christiania.

Håndlaget papir av varierende tykkelse med vannmerke løve med Olavsbile, vannmerket fremkommer gjennom pressklisje i duken noe som gjør at papiret er tykkere ved vannmerket til forskjell at papiret vanligvis er tynnere. Frimerkene levert på ark uten perforering med en avstand mellom klisjeene, stående 3

Elektrotypi og stereotypi

Både elektrotypi og stereotypi er en betegnelse på fremstilling av klisjeer for trykking av frimerker. Begge teknikker for produksjon av klisjedubletter var preget av mange trinn og store muligheter for ulikheter på den enkelte klisje. I denne delen av artikkelen tar jeg for meg begge produksjonsprosessene.

Selv om teknikken var i bruk over hundre år ble Jacobis portrett litografert og trykket med denne trykkmotoden

Elektrotypi ble oppfunnet av Moritz von Jacobi (1801—1874) i 1834 i Russland. En oppfinnelse som raskt ble tatt i bruk, og hadde stor betydning for en rasjonell trykking av frimerker. (Ble brukt til kopiering av statuer, medaljer og galvanisering, men dette tas ikke med i denne artikkel). Verdens første frimerke One Penny Black var ferdig trykt i 1840 bare seks år etter oppfinnelsen av elektrotypi.

Oppfinnelsen gjorde det mulig og lage en eksakt faksimile av en gravert original av et frimerke. Teknikken muliggjorde fremstilling av f.eks. 100 klisjer til en trykkform.

Fire matrise som gjennom elektrotypi får en kobberhud som danner støpebunnen. Disse monteres sammen til en firer blokk

Den støpte klisje med frimerker på toppen. Støpt med bly/antimon

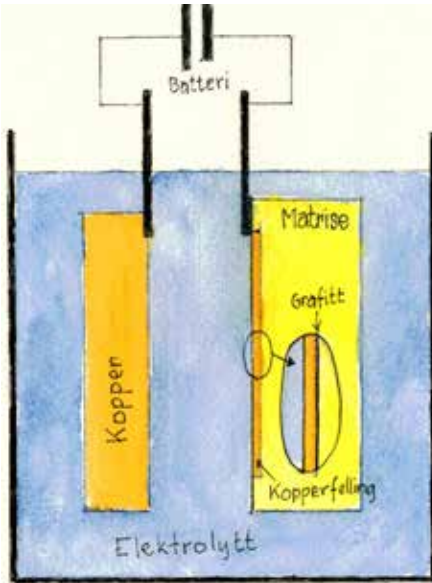

Klisjeen med fire frimerker støpes i den høyden trykkesmaskinen krever. Det støpes 25 klisjeer x 4, som danner trykkformen med 100 frimerker.

Fremstilling av trykkklisjeer i elektrotypi

Utgangspunktet for å kunne lage klisje for trykking av frimerker var en gravert original oftest i stål. Frimerket i ståloriginalen var speilvendt. Der bokstaver og illustrasjon står i relieff. En såkalt patrise (far-form). Originalen ble presset til en matrise i voks, guttaferka eller ozokeritt. Matrisen ble gjort strømførende med tynt grafittlag. Kobber og matrise blir satt ned i en elektrolyttoppløsning som består av kobbersulfat og svovelsyre. Når den elektriske strøm kobles til (anoden) kobbermetall og til matrisen (katoden), løses kobberet opp og flyter til matrisen som får en 0,2 mm kobberhinne. Kobberhinnen fjernes fra matrisen og understøpes med en blyfot i en høyde som trykkesmaskinen krever. Frimerke-klisjeen har et speilvendt trykkbilde. *(Se illustrasjon på neste side)*

Elektrotypi

Skjematisk fremstilling av apparatet for elektrotypi. Elektrisk strøm går fra batteriet gjennom kobberanoden, og kobberet flyter i elektrolytten til den strømførende matrisen (katoden). Da elektrotypi er en kjemisk prosess som utføres i værelses-temperatur kan matrisen være myk og fremstilt av voks, gutta-perka (naturlig latex) eller ozokeritt. Resultatet er en støpeform i kobber, som tåler varmen fra flytende bly under støpning av trykkklisjéen

Stereotypi

Det neste utviklingstrinnet var stereotypi hvor det ble benyttet et spesialpapp som tålte det varme blyet under støpning.

Det var i fremstillingen av klisjeene til 20 mm at denne teknikken ble benyttet. Originalgraveringen ble presset ned i den fuktige matrisekartongen (pappmaché) og denne ble benyttet som støpeform uten å gå veie om elektrotypi. Det er et kjent fenomen at under prosessen med å prege en pappmatrise forekom det krymp. Dette innebære et avvik i forhold til originalen, slik som for 20 mm, som krympet under støpningen.

Stereotypi ble benyttet i de store avisen for å fremstille trykksylindrene til rotasjonspressene. Stavanger Aftenblad avsluttet bruken av stereotypi i 1976 da de gikk over fra boktrykk til offset.

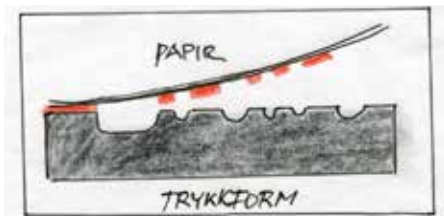

Trykkmetoder for frimerker

Boktrykkerkunsten ble oppfunnet av Johann Gutenberg på 1400-tallet og er en høytrykkmetode. Gutenberg fant opp metoden å støpe løse bokstaver slik at de kunne settes sammen til ord. Det kan trykkes tekst og illustrasjoner i store opplag av hver trykkside. Frem til 1800 taller gikk utviklingen langsomt, men rundt 1800 ble de gamle trykkemaskinene i tre erstattet med maskiner i jern., og utviklingen skjøt fart og trykkingen ble mer presis og raskere gjennom sylinderpresse. Utfordringen var å lage trykkelement (klisje) for å

Johann Gutenberg

trykke frimerker. Her ble først elektrokopi benyttet, senere stereotypi og til slutt klisjéer. Fotografiet var under utvikling fra 1826, men det tok tid før fotografisk fremstilling av klisjéer ble tatt i bruk først i 1880-årene.

Boktrykk var en høytrykkmetode og er i dag erstattet av moderne trykkemetoder som offset- og digitaltrykk.

Frimerke-klisjéer fremstilt i elektrotypi

Hvordan klisjéene ble fremstilt har vi tidligere beskrevet og resultatet er imponerende.

De svenske/norske kongene Oscar I og

Oscar I

Oscar II er de to første som ble portrettert på norske frimerker. Oscar I frimerket ble trykt i Stockholm (1856/57) av P. A. Nymans Tryckeri.

Oscar II trykt (1878) i to farger av P. Petersen, Christiania. Følgelig ble det laget to klisjéer. Og arket måtte gå to ganger gjennom maskinen. Illustrasjon viser de to

fargeklisjéene, for to valører av blått, for trykking av frimerket

med Oscar II. Alle

frimerke-klisjéene utført i elektrotypi.

Stereotypi

Fra en «såkalt» 20mm er klisjéene fremstilt i Stereotypi. Antagelig ble denne teknikk benyttet fram til posthorn-utgavene av 1906.

Dypptrykk

Dette er en trykkteknikk hvor den fargeførende delen er gravert ned i trykkformen.

Det er flere former for dypptrykk, den eldste er **kobbertrykk** tatt i bruk på 1200-tallet. Norges Bank trykkeri trykte et frimerke i kobbertrykk til 100-årsjubileet for

grunnloven i 1914 og til 900-årsminnet for kong Olav den Hellige og slaget på Stiklestad (NK 180).

Et annet stort produktområde for Norges Bank var norske frimerker i stålstikk. Det ble anskaffet en egen rotasjonspresse for formålet, og de første merkene ble utgitt i 1962. En nye rotasjonspressen for ståltrykk

ble tatt i bruk i 1972, den første seddelen trykt med denne maskin var den blå tikroneen med Fridtjof Nansens portrett og frimerkeserien til Norges samling 1100 år. (NK 687 – 690)

En ny presse ble anskaffet i 1987. I perioden fra 1996 var NBS eneleverandør av alle typer merker til Posten. NBS mottok flere internasjonale priser for design på frimerker i stålstikk gravert av trykkeriets grafikere. Produksjonen ble stanset i 2000 på grunn av minkende volumer og overgang til selvklebende merker, samtidig som oppdraget ble lagt ut på internasjonalt anbud.

Emil Mostue

I 1928 startet Emil Mostue produksjon av frimerker og anskaffet seg en Goebel tofarige dyptrykk rotasjonspresse. Trykkbildet

blir etset ned i trykksylinderen og dybden vil bestemme fargevaløren. Blir kalt for raster-dyptrykk da det i det nedetsede bilde står et raster som holder fargen på plass. Trykkemaskinen er helt innelukket da trykkfargen er blandet med meget flyktig løsningsmiddel for å kunne tørke raskt. Metoden gir et vakker trykkbilde.

Litografisk trykk

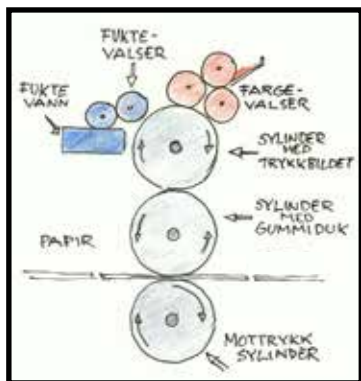
Alois Senefelder oppfant i 1790-åren en ny trykkmetode, det litografisk trykk, som er en kjemisk metoder basert på vann og fet farge. Originalen ble litografert (tegnet) på en spesiell kalkstein og trykkingen skjedde også fra samme stein. Bare en frimerkeserie er trykket med denne teknikk, nemlig Våpen 1863. NK 6 - 10

Offset

Fra 1855 og frem til 1928 hadde boktrykk vært den dominerende trykkteknikk for norske frimerker. Boktrykker Christian Holtermann Knutsen hadde kontrakt med Postverket for trykking av frimerker fra 1895 til 1937. I 1928 ble kontrakten delt med Emil Mostue, som starten med å trykke minneutgaven for forfatteren Henrik Ibsens 100-årsdag i 1928 der offsettrykk ble tatt i bruk.

Offset er en videreføring av den litografiske trykkmetode. Trykkbildet blir kopiert til en metallplate som spennes i en sylinder. Trykkprinsippet er kjemisk og utnytter vann og fet farge. Vann blir ført på trykk-

platen og dette gjør at trykkfargen bare blir sittende på trykkbildet som avsettes på gummisylindere før det trykkes på papiret. I dag er dette den nærmest eneherkende trykkteknikk. Offset har en utviklet enestående trykkkvalitet selv på «dårlig» papir som i f.eks. Aftenbladet.

Det var først i 1973 at fargebilde ble benyttet på norske frimerker for serien med blomstermerker. Et enkelt farge illustrasjon.

For å kunne trykke en illustrasjon i farger må det avfotograferes

i raster (punkter) en for hver farge: gul, rød, blå og sort.

Det nederlandske trykkeriet Royal Joh. Enschede har vært leverandør av norske frimerker siden Norges Bank avsluttet sin trykking. Dette firma behersker ståltrykk, dyptrykk og offset. Samt ulike papirsorter.

Frimerket utgitt i 2008 for Henrik Wergelands 200-årsdag er et strålende eksempel på meget høy trykkkvalitet. Dette er trykt i en kombinasjon av ståltrykk (portrettet) og offset. Navnetrekket er trykt i sølv. Dagens maskiner har flere fargeverk slik at frimerkene kan trykkes med en større brillians og spesialfarger som Wergelands merket.

Fra og med 2013 var det slutt med å sett

NKnummeret i arkkanten. Isteden kom de fargene frimerket er trykt med, trykkested, begivenhet og designer.

DIGITAL-TRYKK

Personlige frimerker (PF) kan alle bestille, og de produseres med digitaltrykk. I tillegg utgir Posten egne «offisielle» PF. Bildet viser SFK's PF fra Ryfylke 2011.

Velkommen til våre frimerkebutikker i Oslo

I Frimerketjenestens butikk i Persveien 34/36 tilbyr vi det meste av det du trenger til din frimerkesamling:

- Nye norske frimerker og samleprodukter
- Eldre norske frimerker
- Utenlandske frimerker
- Samlerutstyr og rekvisita

Åpningstid

Mandag - fredag: 09.00 – 15.00

Egen kundeparkering

St. Olavs plass postkontor er vårt utsalg i Oslo sentrum. Her finner du et godt utvalg i nye norske frimerker og samleprodukter, samt et begrenset utvalg i samlerutstyr.

Besøksadresse:

Universitetsgata 2,
ingang fra Munchs gate

Åpningstid:

Mandag – fredag: 07.30 – 18.00

Lørdag: 10.00 – 15.00

Kontakt

E-post: frimerketjenesten@posten.no

Tlf: 23 14 78 70

Nettbutikk: posten.no/frimerkebutikken

Klubbmedlemmer

SFK runder året i fin stil, klubben har **90** hovedmedlemmer, **12** støttemedlemmer, **2** juniormedlemmer og **2** honnørmedlemmer: Per Thjømø og Lauritz Wandvik Jr. **Medlemsstatistikken viser en gledelige netto tilvekst på 8 ny medlemmer.**

MØTER

Det har vært avholdt 18 medlemsmøter på Ågesentunet i 2016. Det totale fremmøte var 478 fordelt på 50 medlemmer. I løpet av året har vi hatt 17 gjester. Tilsammen gir dette 495 møtedeltager. Det gir et snitt på 26.5 deltagere på hvert av møtene. Av klubbens medlemmer har 50 deltatt på minst 1 møte.

FREMMØTESTATISTIKK

FØLGENDE HAR DELTATT PÅ FLEST MØTER I 2016:

- 18** medlemsmøter Bernt Tjensvold, Eivind Eikenes
og Åshilds Østin Ommundsen.
17 - « - John H. Rønneberg.

Adelskalenderen:

550 møter Torstein Sæbø,	354 møter Karl Kalvik,
474 møter Atle Fossmark,	327 møter Hallvard Slettebø,
454 møter Carsten Amundsen,	317 møter Egil Engebretsen,
453 møter Ingolf Kapelrud,	314 møter Kåre Skjæveland og
453 møter Odd Tjølsen,	314 møter Gjert Bergesen. (ny av året)..
449 møter Rigmor Undset,	
357 møter Bernt Tjensvold,	

DE TO SOM TOPPER STATISTIKKEN GJENNOM ALLE ÅR:

665 møter Jakob Schawland og **596** møter Sverre Boye.

25 ÅRS MEDLEMSKAP

Dan Tagesen og John-Arne Paulsen.

100 KLUBBMØTER

Geir Hansen.

Speidermotiv hos Royal Philatelic Society London

Av Hallvard Slettebø

The Royal Philatelic Society London (RPSL) er verdens eldste fri-merkeklubb, og ble etablert i 1869 som The Philatelic Society, London. Presidenten i Royal velges for en periode på to år, og en av presidentens oppgaver er å sette sammen programmet. Frank Walton, RPSL-president 2015-2017, ønsket å ha et møte med motivfilateli i løpet av sin presidentperiode. Walton har vært speiderleder i nesten 25 år og han er fortsatt aktiv i speiding. Jeg hadde tidligere møtt ham på frimerkeutstillinger i utlandet, der han fortalte at han med sin speiderbakgrunn hadde en spesiell interesse for å studere mine speiderfrimerker. Dermed kontaktet Walton meg for to år siden og spurte om jeg kunne tenke meg å komme til Royal i London på et tidspunkt under hans presidentskap og vise fram samlingen.

Det har vært svært få motivmøter i Royal, og dette var det første møtet i foreningens historie utelukkende dedikert til speiding. Så derfor er det ikke rart at jeg syntes det var en ære å bli spurt og jeg var glad for å kunne si ja til dette. Møtet var 27. oktober 2016, og det representerte et høydepunkt i min filatelistiske karriere.

RPSL-president Frank Walton (til venstre) og Hallvard Slettebø (Foto: John Ray)

Jeg hadde en flott og minneverdig dag, og det virket som publikum **likte** det også. I tillegg til RPSL-medlemmer var det speidersamlere på besøk fra Storbritannia, USA, Danmark og Norge. Nesten 80 medlemmer og gjester deltok, og kunne se 588 ark med speiderfilateli.

Fra venstre: Peter Ford, Randall Frank, Hallvard Slettebø og Bob Lee. I bakgrunnen Runar Øvstegård (Foto: John Ray)

Foreningens lokale hadde plass til 52 rammer av min speidersamling, og jeg hadde valgt ut materiale som jeg trodde ville være av interesse. Jeg visste at speidermotiv kan samles og presenteres tematisk, tradisjonelt eller som posthistorie. Motiveksponatet "World Scouting" utgjorde den første delen. Den ble etterfulgt av det tradisjonelle eksponatet "Scout Mail in Displaced Persons camps" som jeg har en særlig interesse i. Deretter viste jeg posthistorie, først "Speiding i Storbritannia" (siden vi var der!), og så "Speiding i Norge" (siden jeg er norsk).

Utstillingen ble avsluttet med en generell del "Speiding verden rundt", vist etter land og år. Fokus her var på å presentere speiderrelatert posthistorie for perioden

frem til 1957 som markerer femtiårsjubileet for speiderarbeidet og hundreårsjubileet for Lord Baden-Powells fødsel.

De som deltok kunne studere samlingen min i rammene. De som ikke hadde anledning til det kan se det utstilte materialet på nettet, både et hefte som jeg hadde laget og delte ut på møtet samt hele den utstilte samlingen på 588 sider:

http://www.rpsl.org.uk/documents/displays//DISP_20161027_001.pdf

http://www.rpsl.org.uk/Documents/collections/Slettebo_Hallvard_Scouting/

Billedbrev fra Illinois 2016

Av Hallvard Slettebø

I november var jeg i Chicago i staten Illinois for å dømme på den amerikanske nasjonale frimerkeutstillingen Chicago-pex 2016, invitert som nordisk gjestedommer av Scandinavian Collectors Club. Som det framgår av navnet er de ca. 500 medlemmene i denne amerikanske klubben spesielt opptatt av nordisk filateli. De utgir bladet The Posthorn. Klubben er tilsluttet

Scandinavian Collectors Club hadde stand på utstillingen, og holdt sitt årsmøte der (Foto: Chicago Philatelic Society)

Norsk Filatelistforbund. Les mer på klubbens hjemmeside <http://www.scc-online.org/> Utstillingen og dommerarbeidet var på mange måter likt det vi ser i vår del av verden, men amerikanerne bruker eget bedømmelsesreglement. De har også flere utstillingsklasser enn det vi har. Det pleier

være ca. 50 nasjonale utstillinger årlig i USA og dette var en av de større, men det var bare ca. 250 rammer i konkurranseklasse. Jeg stilte ut fem rammer "Norway in America" i innbudt klasse. Dette er en stempelsamling fra "norske" postkontor i USA. I tillegg holdt jeg en presentasjon om dette emnet for Scandinavian Collectors Club.

Norway in America, fra første rammen av eksponatet mitt (Foto: Chicago Philatelic Society)

Det var mange handlere der, mange flere enn vi pleier å ha på en nasjonal utstilling. En blanding av auksjonshus, handlere med nesten bare frimerker og handlere med godt utvalg av brev og postkort. Mest amerikansk materiale selvsagt, slik som det er mest norsk materiale å finne hos oss. Og slik som

hos oss, så var det mye folk hos handlerne, men også mange som studerte de utstilte samlingene.

Handlerområdet var populært (Foto: Chicago Philatelic Society)

Før utstillingen begynte var jeg på besøk hos en frimerkesamler som bor litt vest for Chicago. Han er slik som meg en ivrig samler av speidermotiv, så vi hadde mye å snakke om. Som et avbrekk fra frimerkene lurte han på om jeg ville se noe av området, og jeg foreslo en kjøretur til de gamle norske områdene i LaSalle County, litt lenger vest i staten Illinois. Der er det to norske poststeder, Norway og Stavanger, og særlig Norway har en viktig plass i norsk utvandringshistorie. Den 4. juli 1825 seilte sluppen

kom han til at landet han hadde sett i La Salle County, Illinois syntes å være det beste. Han dro tilbake til Kendall og fortalte om hva han hadde sett. I 1834 dro den første flokken sammen med ham til LaSalle County. Jorden her var langt bedre enn i Kendall, og i løpet av et par år begynte de norske nybyggerne å skrive brev hjem om at nå gikk det mye bedre.

I LaSalle County grunnla de Fox River-bosetningen, og stedet Norway. Dette ble den første permanente norske bosetningen i Midtvesten.

Kart som viser Norway og Stavanger sørvest for Chicago (Google Maps)

"Restauration" fra Stavanger med 52 emigranter ombord, inklusiv Cleng Peerson som var lederen for gruppen. De ankom med en nyfødt 53. passasjer New York 9. oktober og reiste til området nær Kendall i Orleans County, NY. I 1833 ble Peerson sendt lenger vestover for å finne land som var bedre enn det de hadde bosatt seg på i 1825. I Kendall klarte de norske emigrantene knapt å livnære seg. Det var vanskelig å dyrke jorden midt inne i en stor skog. Peerson fulgte hovedruten vestover til fots og på dampskip på de store sjøene. Han så på land i Illinois og Wisconsin, og til slutt

Veiskiltet ved Norway, IL

Ove Danielsen fra Rossadal i Tysvær var en av sluppefolkene som slo seg ned i Norway, IL. Han kalte seg Ovee Rosdail (illustrasjon funnet på internett)

Postkontoret Norway, IL var i virksomhet 1846-1906 (egen samling)

Like sør for Norway finnes et minnesmerke tilegnet de norske immigrantere som slo seg ned i området. Det består av en liten park, en gravlund og en plakett fra kong Olav V. Minnesmerket er til minne om den første bosetningen av norsk-amerikanske immigranter i Midtvesten, Fox River Settlement.

: Minnesmerket ved Norway, IL

I dag er det bare et lite sentrum i Norway og litt spredt bebyggelse. Norsk Museum befinner seg i en gammel norsk-luthersk kirke. Kirken var i

Norsk Museum i Norway, IL

vanlig bruk fra 1848 til 1918. Museet er tilegnet de skandinaviske bosetterne som bosatte seg i Norway og området rundt på 1800-tallet.

Postkontoret i Stavanger, IL var i virksomhet 1887-1903. Dette kortet fant jeg hos en av handlerne på Chicagopex 2016.

Noen kilometer sørøst for Norway ligger stedet Stavanger med en kirke og ellers bare spredt bosetning. En kilometer videre fra Stavanger ligger Stavanger kirkegård. Den er fortsatt i bruk og det er mange norske navn her.

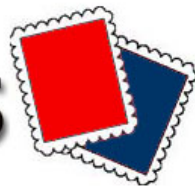

Stavanger kirkegård.

Veiskilt ved Stavanger, IL

NORSTAMPS

Lot -122- fra vår januar storauksjon. Pent stempel!

Presenterer vinterens program:

26.-29. januar: Frimerke-, postkort og mynt-/seddelauksjon

5., 12. og 19. februar: våre ukentlige auksjoner

23.-26. februar: Frimerke-, postkort og mynt-/seddelauksjon

Følg også våre ukentlige auksjoner på www.norstamps.com!

Vi kjøper alle typer frimerker, brev, postkort, mynter og sedler. Send gjerne en mail med hva du vil selge til norstamps@norstamps.com

www.norstamps.com

Ingen ekspedisjonsgebyr, ingen provisjon, ingen skjulte kostnader

Husk å følge oss på Facebook!

AKTIVITETER 2016

Det har vært avholdt klubbauksjoner på de fleste klubbmøtene. **John-Arne NorStamps Paulsen** har avholdt auksjoner og en kommet med større utvalg av filatelistiske objekter på flere møter.

Bjørn Ommundsen og andre klubbmedlemmer har hatt interessante filatelistiske lotter for salg.

Odd Tjølsen har også i år sørget for et jevnt og godt tilsig av utvalgshefter.

Kåre Skjæveland, Karl Kalvik og Torstein Sæbø har også i år holdt

John-Arne Paulsen

Kåre Skjæveland

Karl Kalvik

Gjert Bergesen

Postkontoret North Norway, Maine, USA var i drift 1824-1868. Håndskrevet «North Norway Dec 9th» på brev til Holden, Mass. Innholdet er datert Norway, Nov. 30, 1842. Porto 18 ¾c for innenlandske brev for avstander over 150 miles til og med 400 miles fra 1827 til 30.6.1845. (Hallvard Slettebø)

klubbaksjoner med et positivt bidrag til klubbkassen.

Etter søknad, ført i pennen av **Einar Sanstøl**, til Stavanger Kommune har klubben mottatt et hyggelig bidrag på kr. 16 202 til drift av klubben

Hallvard Slettebø har presentert den nye stempelboken og holdt foredraget «Norge i Amerika» samt fortalt om sine presentasjoner i London og Chicago.

Turid Veggeland presenterte sitt gulleksponat: Bitter Pills and Strong Drops».

Karl Kalvik presenterte posten langs: «The Discovery Rout» Stavanger - Odda. Det har vært diskusjoner og lufting av synspunkter om foreningsdrift-

te, hyggelig samvær og klubben har spandert kaffe og kake på alle møtene.

Gjert Bergesen har gjennomført en opprydding av Stavangerstempelsamlingen og vårt lager av filatelistiske objekter.

Frimerkets dag 2016, 1. oktober, ble arrangert av SFK på Stavanger postkontor med salg av samlerprodukter.

Atle Fossmark er styremedlem i NF, og vår regionkontakt, og SFK har gleden av å få rapporter om Forbundets aktiviteter fra han.

Den Blaa Hawaii

Kjenner du noen som samler på frimerker eller andre som kjenner noen vil det være hyggelig om du gir dem bladet vårt.

Ønsker du at et blad blir sendt i posten så ta kontakt.

Husk å noter hvem du rekrutterer, den som rekrutterer flest får: Norge nr. 1 i premie.

Bli med å verve
NYE medlemmer

UTSTILLINGSRESULTAT

Hallvard Slettebø: World Scouting, mesterklassen, stor gull.

Turid Veggeland: Bitter Pills and Strong Drops, mesterklassen, stor gull

Atle Fossmark: "Faroe Islands postal history during WWII" i juryklassen

Stempelgruppen i Rogaland stilte ut boken «Poststedene i Rogaland 1848-2015» på Nordia 2016 og fikk gull 90p.

Atle Fossmark: Dommer og kommisjonær

Turid Veggeland: Bitter Pills and Strong Drops, 93 poeng, gull

Hallvard Slettebø: Philat Taipei 2016 (FIP):

Interrupted Mail of Scandinavia, posthistorie, gull 91 poeng

VARDØ 2016:

Hallvard Slettebø: Norway in America, posthistorie, vermeil 81p
og Tromsø Filatelistklubb's ærespris

Erik Chr. Martins: Mot lysere tider, posthistorie, forsølv bronse

Atle Fossmark: Juryformann

Chicago Philatelic Society

Hallvard Slettebø: inviter for å presentere eksponatet Norway in

America, utenfor bedømming. Dommer

«Nord-Atlantex 2016» i København. (Færøsk nasjonal ifm Foroya Posta 40års jubileum). Atle Fossmark:: Invitert klasse, "Faroe Islands postal history during WWII"

Postex 2016 (nasjonal), Atle Fossmark og Hallvard Slettebø jurymedlemmer.

Styret gratulerer klubbens utstillere med gode resultat og markerte deltagelser i inn og utland.

Portotakstenes kappløp med inflasjonen

1/7 1945

1/10 1946

1/10 1951

1/1 1956

1/4 1958

1/10 1958

1/7 1962

Mangt og meget er blitt dyrere i løpet av 1962 — også det å sende brev. Vår «frimerkesamling» viser brevportoens sorgelige utvikling fra frigjøringsåret 1945 frem til den siste portoforhøyelse 1. juli 1962. Frimerkene angir portoen for et vanlig brev til innlandet og Norden. En portoforhøyelse fremgår ikke av ovenstående, nemlig opphevelsen av lokalportoen 1. juli 1949. Fra kommunalt hold har det gang på gang vært forsøkt å få lokalportoen tilbake, men Staten sier nei og holder fast på samme porto for hele landet, enten brevet går innenbys eller opp til Svalbard.

I 1963 ble det sendt gjennomsnittlig 116 brev pr. innbygger, totalt 420,5 millioner brev i Norge. Fem øre med i porto ville gi 21 millioner i ekstrainntekt, et betydelig beløp etter datidens pengeverdi. Den årlige gjennomsnittsinntekt var kr. 18.220, -.

Frimerkesamlerne er best

New York. (IP.) Den amerikanske legen og psykologen dr. Matthews Hutchinson har avsluttet en ti-års forskningsperiode som gjaldt å finne frem til hvilken hobby eller hvilket arbeid som harmoniserer et menneske til den beste ektepartner. Ikke overlegent, men likevel suverent skiller frimerkesamleren seg klart ut. Dr. Hutchinson

synes ikke at denne topp-rangering av filatelisten i og for seg er noe merkelig. «Det å samle frimerker krever tålmodighet, grundig innsikt og forsiktede økonomiske disposisjoner — eller egenskaper som er uomgjengelig nødvendige i ekteskapet». På rangeringsplassen etter filatelisten kommer sjakkspilleren.

Denne kjekke beskrivelse dukket opp på face book under Tubrim

Jule Middag

▪ En hyggelig avslutning på frimerkeåret med frimerkeprat

▪ ribbe, pinneskjøtt, pølse og medister

▪ -kaker med tilbehør

▪ Utlodding av julegotter og julemat

Returadresse:
Stavanger Filatelist-Klub
Postboks 604
4003 Stavanger

Gratis prøveeksemplar

Skanfil er det beste alternativet ved all omsetning av frimerker, mynter og andre samleobjekter.

Kontakt oss, og få gratis tilsendt Skanfil Nytt eller auksjonskatalog.

